

συνωμοτών, διότι οί πλείστοι τῶν ἀνθρώπων, νόμιμον ἐξουσίαν θεωροῦσι τὴν κατέχουσαν τὴν ἔδραν τῆς κυβερνήσεως. Ὁ κῶδος ἐρρίφθη· ἔπλα διενεμήθησαν κρυφίως εἰς τὸν λαόν· ἀλλ' ἡ ἀταξία καὶ ἡ διαίρεσις ἤρξαντο ἐν ταῖς τάξεσι τῶν συνωμοτῶν· ὅθεν ἐκ τῆς ἡμέρας ἐκείνης πάντες ὤφειλον νὰ προῖδωσι τὴν ἀποτυχίαν, καὶ δύσκολον εἶναι τὸ νὰ μὴ κατακρίνη τις ἐν τῇ τελευταίᾳ στιγμῇ τὸν νέον συνωμοτὴν ἐπὶ ἀπρονοσίᾳ καὶ μεγάλῃ σπουδῇ. Ἐμπιστευόμενος εἰς τὸ δίκαιον τοῦ ἀγῶνος, ἐνθερμος, καὶ ἀνευ παύρας, τὴν ἡμέραν τῆς ἐκτελέσεως, δὲν εἶχεν οὔτε ὀξυδέρκειαν οὔτε ἐπιτηδειότητα ὅπως κατὰ τὴν σύλληψιν τῆς ιδέας καὶ τὰς προετοιμασίας τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

(Ἐπιτεταί συνέχεια.)

Σ.

Πρὸς τὸν συντάκτην τῆς Πανδώρας

Ἀνῆκων εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν τακτικωτέρων ἀναγνωστῶν τοῦ ὑμετέρου περιοδικοῦ συγγράμματος, οὐδέποτε καταλείπων τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ποικίλων διατριβῶν ἃς ἕκαστον φυλλάδιον τῆς Πανδώρας περιέχει, μετὰ πλείστης ὀσης ἐπιστασίας ἀναγινώσκω τὰς σπουδαίας ἱστορικές καὶ φιλολογικὰς πραγματείας ἃς πολλοὶ τῶν ἐν τῷ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος πεπαιδευμένων πέμπουσιν ὑμῖν πρὸς δημοσίευσιν· τὰ μάλιστα δὲ ὠφελιμὸν θεωρῶ τὴν παρ' αὐτῆς γινομένην βιβλιοκρισίαν τῶν νεωτέρων προΐόντων τῆς ἡμετέρας φιλολογίας· διότι διὰ τοῦ τρόπου τούτου καὶ τὰ παρ' ἡμῖν δημοσιευόμενα γνωστότερα καθίστανται, καὶ ἡ ἀξία αὐτῶν καταδεικνύεται, καὶ τέλος οἱ μὴ ἀποκτήσαντες αὐτὰ πορίζονται ἐντεῦθεν εἰδήσεις τινὰς γενικωτέρας τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, ὅτῳ δὲ ἀποφεύγουν τὸν κίνδυνον τοῦ διαδίδειν ἀκουσίως ἐσφαλμένας πληροφορίας περὶ συγγραμμάτων ἁγίων, ὡς φαίνεται, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πορισθῶσι. Λέγω δὲ ταῦτα διότι τὰ μέγιστα ἠπόρησα ἀναγνοῦς ἐν τινι τῶν τελευταίων φυλλαδίων τῆς Πανδώρας ἐπιστολῇ ἐκ Μασσαλίας περὶ τῆς παρὰ Ῥωμαίους ἐμπορίας, καὶ ἀπαρτήσας ἐνταῦθα ὑποσημειώσιν λέγουσαν, ὅτι ὑπάρχει καὶ παρ' ἡμῖν μετάφρασις τοῦ πρώτου μέρους τοῦ συγγράμματος τοῦ Scherzer, ὑπὸ τὸν τίτλον «Γενικαὶ ἀρχαὶ τοῦ ἐμπορίου καὶ ἱστορία αὐτοῦ.» Τὴν τοιαύτην μετάφρασιν ἠγγύουν ἐντελῶς, ἐκ τῆς ὁμοῦς συνέπεισε νὰ ἔχω ἀπὸ χεῖρας ἀμφότερα τὰ συγγράμματα ταῦτα, καὶ φατασθῆτε ποῖαν ἐντύπωσιν μοὶ ἐπροξέτησεν ἡ πρωτοφανὴς αὕτη εἰδησις ἢ ἀνέγνω ἐν τῇ φηθείᾳ ὑποσημειώσιν, καθόσον μάλιστα ἐκ τῆς ἐπιπολαίας αὐτῶν ἀναγνωστικῆς εἶχον πεισθῆ, ὅτι οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν στηρίζονται ἐπὶ ἀρχῶν ὅλως ἀντιθέτων, καὶ πολλαχού εἰς διάφορα τεί-

νουσι συμπεράσματα. Δυστυχῶς ὁ καιρὸς δὲν μοὶ ἐπιτρέπει ὅπως εἰδικώτερον ἐρευνησῶ ἐνταῦθα τὸ ἐντελῶς πρωτότυπον σύγγραμμα τοῦ Κ. Νάυτη, ἐπιφυλαττόμενος νὰ πράξω τοῦτο μετὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ δευτέρου τόμου· ἐνόμισα ὁμοῦς καθήκον μου ὅπως ἀπευθύνω ὑμῖν τὰς ὁμίας ταύτας παρατηρήσεις χάριν τῶν πολλαριθμῶν ἡμῶν ἀναγνωστῶν, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης πλάνης.

Εἰς τῶν συνδρομητῶν σας.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

Μετὰ βαθεῖας λύπης ἀναγγέλλομεν τὸν θάνατον τοῦ Θεοκλήτου Φαρμακίδου, ἀνδρὸς πολλὰ μοχθήσαντος ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ πρὸ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτόν.

Τὸν βίον αὐτοῦ θέλουσι βεβαίως γράψαι ἄλλοι γινώσκοντες ἀκριβέστερον ἡμῶν τὰ κατ' αὐτόν, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι βιογραφία ἀνδρῶν, οἷος ὁ Φαρμακίδης, δὲν εἶναι ἀπλὴ διήγησις τῆς γεννήσεως, τῆς αὔξεσεως, τοῦ ἐπαγγέλματος, καὶ τοῦ θανάτου τοῦ βιογραφουμένου, ἀλλὰ συζήτησις, βίβλος, ἀνατομία τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ, πρὸ πάντων δὲ στάθμισις ἀπροσωπόληπτος καὶ ἀκροῦς τῆς ἐπενεργείας τῶν ἔργων τούτων ἐπὶ τὴν κοινωνίαν χάριν τῆς ὁποίας ἐγένοντο, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐκείνος ἔκμασεν.

Αὐτὰ ταῦτα ἐγράψαμεν καὶ ἄλλοτε περὶ ἄλλου ἐπιτήμου ἀνδρός· ἡ βιογραφία τοῦ Φαρμακίδου, ὡς ἐλέγομεν καὶ δι' ἐκείνον, πρέπει νὰ διαιρηθῇ πρὸ πάντων εἰς δύο, εἰς τὴν πρὸ τοῦ ἀγῶνος καὶ εἰς τὴν μετὰ τὸν ἀγῶνα ἐποχὴν. Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἐξεταστέος ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι λόγιοι, οἷος ὁ Βενικαῖν, καὶ Δούκας, καὶ Κωσταντᾶς, καὶ Οἰκονόμος· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, ὡς ἀντίπαλος τῆς ὑπὸ τοῦ του θεμελιώσεως ἢ ἀνακαινίσεως τῆς Σχολῆς, τῆς ἀποβλεπούσης τὴν πρὸς τὴν Πολιτείαν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας. Τῆς τελευταίας ταύτης φάσεως τοῦ βίου τοῦ Φαρμακίδου ἡ ἀνάκρισις εἶναι σπουδαιοτάτη, οὐ μόνον διὰ τὸ ἀξιόλογον τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν δεινὸν αὐτοῦ ἀνταγωνιστὴν.

Ἡ φιλοπατρία πρὸ πάντων τοῦ ἀνδρός ἦτο ἀπαράμιλλος. Δακρύων διπλήθη δις πρὸς ἡμᾶς τὸ παρελθὸν ἔτος ὅτι ἤκουσεν ἐκ στόματος ὁμογενῶν ὅλως ἀγγραμμάτων, ἐλθόντων ἐκ βάρους τῆς Ἀσίας εἰς τὴν ἡμῶν χάριν εὐλαθείας, ὅτι μετέβησαν ἐπίτηδες εἰς Ἀθήνας ἵνα ἴδωσι καὶ αὐτοῦσι «τὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου μας,» ἴδιον αὐτῶν βασιλεῖον ὀνομάσαντες τὴν Ἑλλάδα. «Πόσον μεγάλη, εἶπεν, ἡ δύναμις τοῦ Κράτους, οὗτινος ἡ δύναμις καίτοι εἰς τὰς καρδιάς τῶν λαῶν! καὶ ὅμως τί δὲν πράττομεν, προσέθετο, ἵν' ἀποξενωθῶμεν αὐτῆς!»